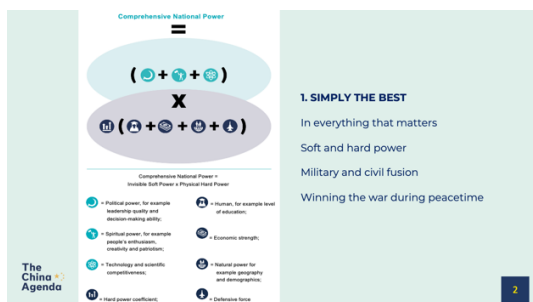

Ben je vóór of tegen China? Zelf ben ik enthousiast over veel in China en heb ik tegelijkertijd moeite met andere dingen. De China factor is van zoveel betekenis dat het er eigenlijk niet toe doet. Het is voor iedereen, alle bedrijven en overheden relevant om een houding ten opzichte van China te kiezen. En dan is het heel nuttig om ook het Chinese perspectief te bekijken: wat wil China nu eigenlijk?

4 inzichten: China op het wereldtoneel, de markteconomie van China, China's kijk op bedrijven en de relatie Nederland China.

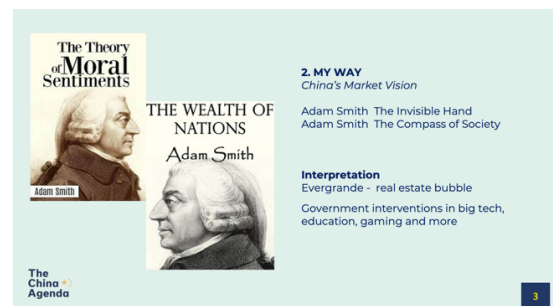
Een eerste inzicht

China opereert holistisch en op lange termijn. In 2049 wanneer China 100 jaar is wil China simpel gewoon de beste zijn – in alles wat ertoe doet. De beste bestuurders van een land, met een bevolking die trots is en achter China staat, het meest competitief of innovatie, het beste talent van de wereld, de grootste en meest sustainable economie en de meest optimale energie en grondstoffenvoorziening en natuurlijk ook de stevige defensiekracht.

En om hier te komen maken ze lange termijn plannen en meten elk jaar hoe ver ze gekomen zijn, in China en in vergelijking met andere landen. Ze voeren die plannen ook met veel verve uit en de particuliere sector volgt de staat hierin.

Dit betekent innovatie in nieuwe energie niet alleen voor de transitie naar groene energie maar ook de beste technologie daarin hebben. En wanneer dat niet in China voorhanden is dan maar uit het buitenland. Overall ter wereld zijn Chinese diplomaten die buitenlandse tech bedrijven op de wensenlijst van China zetten. Zo spotte een Chinese diplomaat in 2015 het Franse EcoTech, wereldklasse in monitoring-systemen voor smart cities. Twee jaar later kwam er een samenwerking tussen EcoTech en het Chinese ministerie van milieu.

Uitgangspunt bij 'simpel de beste' worden is dat je de oorlog het beste kunt winnen in vreedstijd. Dus maakt China onze geesten alvast rijp dat op termijn China en Taiwan één zullen zijn. En laat weten dat ze met de ASEAN landen een deal sluiten over de Zuid Chinese Zee waar Amerika en zijn bondgenoten niet veel meer aan kunnen doen.

Een tweede inzicht

Wanneer je in China een gesprek hebt met Li Keqiang, de Premier, dan kan hij zomaar beginnen over Adam Smith. Adam Smith die wij kennen als de grondlegger van de vrije markt-economie, als je als overheid de markt laat gaan dan zorgt een onzichtbare hand dat alles op rolletjes gaat. Je hoeft alleen maar in te grijpen wanneer de markt faalt. In China, zal Li je vertellen, hebben we ook een markteconomie op basis van de leer van Adam Smith. De particuliere sector is goed voor 60% van de economie, 80% van de banen in grote steden en 70% van de innovaties. Als staat treden wij ook op wanneer de markt faalt. Maar weet je, gaat hij dan verder, het lijkt wel of jullie in het Westen maar één boek van Adam Smith gelezen hebben 'the Wealth of Nations'. En juist dat

andere boek 'Moral Sentiments' is voor ons heel belangrijk. Daarin stelt Adam Smith dat mensen meestal vanzelf wel het goede doen omdat ze, wanneer ze iets handelen, doen alsof er een onzichtbare onpartijdige toeschouwer op hun schouder zit die ziet wat ze doen.

Volgens Adam Smith is echter een belangrijke maar. De kracht van de onzichtbare hand van de markt en de onzichtbare toeschouwer op de schouder van mensen, werkt alleen maar goed wanneer mensen een moreel kompas hebben.

Daarom vinden we in China dat we als staat moeten ingrijpen wanneer de markt faalt maar ook moeten ingrijpen wanneer het morele besef bij spelers in de markt tekortschiet.

Wat betekent dit?

De Chinese overheid treedt op als markt meester in de situatie Evergrande en als meester van de moraal in bijvoorbeeld de situatie van de online game spelers.

Wanneer online games onze jongeren verslaafd maken, wanneer algoritmes van de big tech niet deugen en mensen in informatie fuiken laten lopen, wanneer bedrijven te gretig worden zoals Alibaba dan treedt China op als meester van de moraal. Desnoods door één bedrijf aan te pakken of de hele sector te verbieden om meer dan een paar uur per dag toegang te geven tot online gamen. Ook al zijn de wetten die toezicht op de markt houden nog niet klaar.

In het geval van Evergrande treedt China op als de meester van een falende markt. Het is spijtig dat de handelaren op aandelenbeurzen eerst in paniek geraakten omdat ze dachten met een volgende Lehman Brothers te maken te hebben. Maar dat was het niet.

Het debakel van Evergrande heeft te maken met een gigantische bubble in de onroerend goed markt. Een bubble waar China al drukdoende mee was om die langzaam leeg te laten lopen. Zo mochten project-ontwikkelaars minder geld lenen en werden de vooruitbetalingen van toekomstige

huizenbezitters in bewaring gezet op de bankrekening van steden en gaat ook dat geld niet naar de onroerend goed partijen.

Evergrande heeft hier niet goed op geanticipeerd en kwam daardoor in grote problemen. Inmiddels wordt alles in het werk gesteld om dit goed af te laten lopen. Er duiken al kopers op voor onderdelen van Evergrande, in de stad Harbin krijgen de project-ontwikkelaars die last hebben van de Evergrande problemen de vooruitbetalingen op hun rekening gestort om meer kasgeld te hebben om aan hun verplichtingen te voldoen. Het is ingewikkeld, ingewikkelder dan het hier staat, maar het komt vast goed.

3. MY WAY
China's Corporate vision

- 1st class companies do standards
- 2nd tier companies do technology
- 3rd placed companies do products

Interpretation
Dilemma's for Dutch companies

- Access to data, frontier innovation, global standards
- Reputation risk of presence in China
- Foreign investments welcome only where needed

The China Agenda

Een derde inzicht.

Hoe kijkt China tegen bedrijven aan?

Bedrijven die alleen produceren staan onder aan de ladder, bedrijven die innoveren zijn OK, alleen de bedrijven die wereldwijde standaarden mee ontwikkelen zijn van wereldklasse.

Hoe speelt dit voor Nederlandse en andere buitenlandse bedrijven in China? Zij zijn al langere tijd niet meer zo geïnteresseerd in produceren in China. Dat kan ook goedkoper in de lage lonen van vandaag, zoals Vietnam. Ze zijn wel heel keen op de innovatietuin van China. Naast de honderden Chinese 'science parks' hebben de meeste grote buitenlandse multinationals in China hun wereldwijde R&D centra staan. De toegang dat veel data in China is een van de redenen om in China nieuwe producten te maken. Alleen met zoveel data kun je bijvoorbeeld de meest concurrerende diagnostische apparatuur maken. Ga je weg uit China dan worden je snel ingehaald door Chinese bedrijven en anderen die wel hun producten daar ontwikkelen.

Buitenlandse en NL-bedrijven werken graag samen met hun Chinese partners. De nieuwe standaarden voor elektrische auto, en de zelfrijdende auto van morgen worden ontwikkeld in samenwerkingen tussen Duitse en Chinese bedrijven.

Veel bedrijven voelen wel de spanning van het politieke debat in het Westen dat we moeten uitkijken dat China al onze technologie in handen krijgt. En dat in combinatie met de kritiek van veel mensen op China, maakt ook bedrijven in China een beetje benauwd.

Wanneer consumenten beseffen hoeveel technologie Siemens bijvoorbeeld deelt met China, zouden zij dan nog wel zelf een Siemens keukens willen hebben?

Voor Duitse bedrijven in China kan de Duitse overheid nog wel eens wat betekenen dat ligt moeilijker voor Nederlandse.

Een vierde inzicht

De bilaterale betrekkingen tussen ons land en China staan laag op de ladder van mogelijke relaties tussen China en andere landen. In 2014 ging Nederland een 'partnership of cooperation' met China aan. Dat is er een onderaan op de 9de trede van de trap die 10 treden heeft. Een waar het woord coördinatie niet in voorkomt, ook niet strategisch, niet veelomvattend en niet constructief.

Toen de premier van China, Li Keqiang, tijdens een bezoek aan Nederland zei dat hij open staat om de vriendschap tussen beide landen te verdiepen, dachten politici dat China ons land toch wel belangrijk vindt. Het idee dat het een uitgestoken hand was om van trede 9 naar trede 8 op te klimmen ontging velen.

Conclusie

Deze vier inzichten geven wel aan dat we snel langs elkaar heen kunnen gaan praten wanneer we ons niet in het perspectief van China verplaatsen. Meer inzicht in wat China eigenlijk wil zal ons helpen een goede houding t.o.v. China in te nemen, een die ons eigen belang dient en op basis waarvan een zinvol gesprek met China gevoerd kan worden.

14 oktober 2021

Annette Nijs

nijs@thechinaagenda.com